

Kommi^auvdna lea jagi 1997 cuo ománu rájis bargan doaimmaiguin mat dasa ledje biddjon ja lea odne, oahkkimis Helssegis, loahpahan barggu ovttajienala^a evttohusain. Evttohus lea állujuvvon sámegillii, dárogillii 199 ruo^oagillii.

Helsset, cuo ománu 27.beavvi 2001.

Pär Stenbäck
Kommi^auvnna jo iheadji

Ruo^oa áirasat:

Kari Marklund
(delega^auvdnajo iheadji)
Bengt Ekendahl
Birgitta Hansson
Britt Sparrock
Per Mikael Utsi

Ruo^oabeali á^{aa}edovdi:
Bror Saitton

Norgga áirasat:

Åshild Hauan
(delega^auvdnajo iheadji)
Olav Mathis Eira
Ing-Lill Pavall
Siri Vigmostad
Ansgar Kosmo

Norggabeali á^{aa}edovdi:

Ansgar Kosmo ykfOte^ozfn deth rorma^ozfbOÅuaOÅÅa

Innhold

3.1.4	Helgelánda ja Västerbotten guovlu	88
3.1.5	Davvi-Trøndelága ja Jämtlánda davimus oasis	92
3.1.6	Lulli-Trøndelága ja Jämtlánda lullit guovllut	94
3.2	KONVENŦUVDNA GUOVVAMÁNU 9. BEAIVI 1972 NOROGGA JA RUOŦA BOAZOGUOHTUMIID BIRRA JA EARÁ ŦIEHTADUSAT	96
3.3	VÁSÁHUSAT MA± EMUS KONVENŦUVNNAIN	96
3.3.1	Guohtuneatnamiid atnu ja boazolohku	96
3.3.2	Áiddit	98
3.3.3	Lobihis guo oheapmi ja guo ohandivvadat	100
3.3.4	Sierralobit	100
3.3.5	Eananhálda ^a eapmi	100
3.3.6	Ráfáidahtton guovllut.	100
3.3.7	Boraspirehálda ^a eapmi	100
3.3.8	Bohcuid njuovvan ja vuovdin	102
3.3.9	Ovttasbargu Ruo ^a ja Norgga boazodoallohálda ^a emiid gaskkas	102
3.3.10	“Det faste utvalg”	102
3.3.11	Loahppanamuheamit	102
4.	KOMMIŦUVNNA EVTTOHUSAT	104
4.1	KOMMIŦUVNNA EVTTOHUSAT RÁDJERASTTILDEADDJI BOAZODOALU VÁSTE	104
4.1.1	Romsa ja davit Norrbotten regiovdna	104

dovdit dahke. Fágálávdegoddi lei kommi^auvnnas nammaduvvon siskkáldas á^{aa}eráhkkanahtti gaskaoapmin. Lassin dása lea kommi^auvdna gula-skuddan má ggain guoskeva^a á^{aa}ebeliin Norggas ja Ruo^oas, vuostta ettiin ságastallan daiguin sápmela aiguin geat dárbb^ait dálvejagi ja geassejagi guohtuneatnamiid nuppi bealde riikaráji.

Kommi^auvdna ma á^{aa}nii bargguin, dannego kommi^auvnna vuostta^a jo iheaddji, ambassadevra Kjeld Mortensen, Danmárkkus, surgadis láhkái vádjolii eret barggu álggahettiin. Ministtar Pär Stenbäck, Suomas, nammaduvvui o^a jo iheaddjin miessemánu 16.b.1998. Norgga ja Ruo^oa rá^{aa}ehusat mearridedje cuo ománu 28. beaivvi 2000 guhkidit barggu loahpahanáigemeari cuo ománu 30.beaivái 2001.

Dan gaskka go kommi^auvdna barggai, lotnahuvai kommi^auvnna oahkáidupmi uovvovvat: Juovlamánu 1998 ovdojuvvui stádará i Björn Rosengren dán doaimmas miellahttun ja jo iheaddjin boazoguohtunkommi^auvnna ruo^oa-beali áirrasgottis. Eananhearrá Kari Marklund nammaduvvui o^a miellahttun ja áirrasgotti jo iheaddjin. Boazoguohtunkommi^auvnna norggabeali áirrasgotti miellahttun nammaduvvui Siri Vigmostad miessemánu 1998 ja son bo^oii Ingrid Røstad sadjái. Miessemánu jagis 2000 namma-

om beiteforholdene og naturforholdene som er utført av et fagutvalg med eksperter som kommi-

Kommentarer til oppdraget

Punkt a

Utredningen om hvilke behov det ene landets reindriftssamer har for fortsatt reinbeiting i det andre landet fremstilles i kapittel 4.1. Kommisjonen har så langt som mulig tatt hensyn til samebyenes og reinbeitedistriktenes beitemuligheter, driftsmønstre, behovet for naturlige grenser, samt samebyenes og distriktenes egne ønsker om beiteområder i det andre landet.

Punkt b

Undersøkelsen av beiteområdene og driftsforholdene fremstilles i kapittel 3.1. Kommisjonen har undersøkt beiteområdene og driftsforholdene innenfor et område som avgrenses i nord av Troms fylke og Norrbottens län og i sør av fylkene Sør-Trøndelag og Hedmark og nordligste delen av Dalarnas län. Kommisjonen har sett det som nødvendig å undersøke beitene i områder utover det som nevnes i mandatet; i hele Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Hedmark fylke, samt hele Jämtlands og den nordligste delen av Dalarnes län. Reineiere i nevnte områder har gitt uttrykk for at det er behov for grenseoverskridende reinbeite også i disse områder. Kommisjonen har uri-melt drøftet spørsmålet om utvidelse av mandatområdet med Landbruksdepartementet i Norge og Jordbruksdepartementet i Sverige og fått samtykke fra begge hold. Kommisjonen har også blitt bedt om å behandle spørsmålet om samdrift mellom Østre-Namdal reinbeitedistrikt og Jiingevarie sameby som ligger utenfor det området som beskrives i ges s sv og r

området der grenseoverskridende reindrift kan

denne rapport ettersom k

beiteområdene benyttes i de områder som er be-

Dan gaskka go kommi^auvdna lea bargan, leat ásahuvvon maiddái eará bargojoavkkut, mat leat buktán raporttaid kommi^auvdnii. Okta bargojoavku lea ielggadan ga aldagaid ahte sáhtá^aedje go earut ja orohagat ásahit oktasa^adoaluid. Dát bargojoavku buvttii kommi^auvdnii raportta 05.06.2000. Dálveguohtunjoavku lea suokkar-dan dálveguohtunguovlluid Ruo^oa bealde, ja dát bargojoavku buvttii raportta 27.10.2000. Eará bargojoavku ielggadii juridihkala^a ga aldagaid dan oktavuo as go kommi^auvdna evttohii ásahit guokte álbmogiidgaskasa^a orgána. Bargojoavkuid evttohusat leat ollisla^a raporttas oassin.

ϕuvgehusaid vie an

Ruo^oa-norgga boazoguohtunkommi^auvdna lea barggadettiuo^oa tta oahkkimiid mas oassálaste uovvova^a bealit: earut, boazoorohagat ja siuo^oa

ner, forskningsinstitusjoner, interesseorganisasjoner og andre å avgi skriftlige uttalelser. I vedlegg 3 finnes det en fortegnelse over hvem som er hørt muntlig og hvem som er bedt om å avgi skriftlige

Fleksibilitet

av kunnskapen i praktisk reindrift ligger nettopp i å tolke samspillet mellom vegetasjon, reinens adferd, topografi, temperatur og vindforhold.

I barmarksperioden må beitet omfatte vegetasjonstyper som domineres av lauv, gras, halvgras og urter i et så tidlig utviklingsstadium som mulig. Et godt, tidlig vårbeite kjennetegnes av at en tidlig får flekker med bar mark, helst allerede i siste del av april. Sent på våren og forsommeren

innenfor hvert område være mindre delområder som ikke fremgår av kartbilaget.

Topografi

Topografien (terrengets form) har betydning for beiteutnyttelsen. Den har en direkte betydning ved at dyrene i ulike situasjoner prioriterer bestemte typer landskap. Indirekte har topografien betydning ved at den "styrer" nedbøren.

Landskapet både i Norge og Sverige er klassifisert i 11 ulike landskapsformer. Alpine (høyfjell) og glasiøle (formet av isbreene) fjellformer har skarpe egger og bratte fjell. Disse finnes i hovedsak i Norge (Troms og Nordland). Både Troms

kan for eksempel smelte all snø og is. Problemene oppstår i de tilfeller da det ikke er tilstrekkelig regn til å smelte all snøen. Det er altså sannsynligheten for regn kombinert med store mengder snø og lav lufttemperatur som er farlig.

Det meste av vinterområdene i Sverige har en gjennomsnittlig regnmengde på under 5 mm, noe som i praksis gir et relativt stabilt vinterklima med liten risiko for ising/skaredannelse.

Ruo^oabeali johtalanmálla

Ruo^oa boazodoalu juohkit ná: várre earut, vuov-

dat dili sakka go gilvojuvvon eatnamat leat dak-
kár guovlluin, mat adnojit bievlanjagis ja árra-
dálvi, dannego bohccuid ii nagot caggat manna-
mis gilvojuvvon eatnamiidda. Lea dea^oála^a áidut
gilvojuvvon eatnamiid dalle go guohtuneatnamat
leat dakko lahkosiin. Dákkár eanangilvin dahká
bisteva^a vahágiid.

Sávzzát ja bohccot gilvalit seammá guohtumiid
alde geassejagis. Sávzá guohtu mihá máddugeap-
pot daid seammá ^aattuid, ja nu guorbo eanan
bahábut. Bohcco guohtunmálla dahká ahte
boazu ii sáhte guohtut daid seammá guohtuneat-
namiid go sávza. Gilvu guohtumiid alde bistá nu
guhká go doppe leat sihke sávzzat ja bohccot.

Turismmodoaimmat gár idit guohtuneatna-
miid huksemiid gea il. Leat dattege dat olmmo^a-
la^a doaimmat, maid turismmodoaimmat dagahit,

styrres reinen av scooterkjøringen, og dette medfører energitap for dyrene. Forstyrrelsen er sesongavhengig.

Andre fritidsaktiviteter, som hundekjøring, kan forstyrre reinen når disse skjer på uheldige steder og til uheldige tider. Forstyrrelsen er sesongavhengig.

Inngrepenes effekt på reindriften

Dersom tap av reinbeiter berører sesongbeiter og vegetasjonstyper som er begrensende for samebyens/distriktets reintall, er skaden spesielt alvorlig. Generelt kan en konstatere at annen bruk av områder som reindriften bruker på senvinteren og våren, alltid resulterer i ulemper.

Betydelige arealer kan i første omgang synes å være upåvirket av annen bruk ettersom vegetasjonen på bakken ikke er påvirket. Området kan likevel være ubrukelig som beite eller til flytting av rein på grunn av aktiviteter i området. Nøye planlegging og hensyntagende til reindriftens behov er en forutsetning for å holde forstyrrelsene på et akseptabelt nivå.

Flytting, samling og gjeting er slike typer arbeid som kan bli blHå,yf8å58 5ffyOli li FlyttivHf),.yK8K

videre til eierne av den tapte reinen. Selv om det pågår et løpende samarbeid mellom norske og svenske forvaltningsmyndigheter for å samordne erstatningsordningene, er det all grunn til å tro at disse ulikhetene vil bli opprettholdt. I Norge er det utarbeidet forslag til nye forskrifter på dette området, men tidligere prinsipper er videreført. De nye forskriftene har som mål å gi en korrekt og rettferdig erstatning, samtidig som de skal bidra til å fremme en god og fremtidsrettet rein-drift.

Både i Norge og i Sverige har det over en god del år vært økende problemer med tap av rein på

2.1 ámit earddala^a álbmogin

2.1.1 Sápmela at ja giella

Sápmela at leat etnala^a, kultuvrrala^a ja gielala^a unnitlohku Fennoskandias. Álgosa^a sámi ássanguovlu (Sápmi) lea dálá áiggis Suomas, Norggas, Ruo^{aa}as ja Ruo^oas. Sámi guovlluide leat ollu olg-

gobeali olbmot fárredaddan, ja dagahan ahte sápmela at leat unnitlogus Sámis. Liikká leat sápmela at bisuhan kultuvrraset, gielaset ja ealáhusaideaset.

Sápmela aid árbevirola^a ealáhusat leat bivdu,

2.1 Samene som folkegruppe

Elyttingsritet i folkegruppa Samene i Norge som er tilgjengelig i dette

2.1.1 Samene og språket

Språk i Den samiske (S.D.) og Finnisk språk i Finland

tes som nøytrale. Lappekodusillen kan betraktes som en anerkjennelse av samisk bruksrett til de berørte områder. Lappekodusillen er ikke sagt opp. Kodusillen omtales nærmere i kapittel 2.2.3.

Felleslappeloven av 1883

Etter hvert som nybyggere sørfra etablerte seg i, og i nærheten av, reindrifftsområdene oppkto interessekonflikter mellom jordbruk og reindrift. For å råde bot på problemet ble felleslappeloven iverksatt i 1883. Loven medførte at svenske samers beiterett i Norge ble begrenset til tiden mai-september og norske samers rett til reinbeite i Sverige til årets øvrige måneder. Begrensningene

vaneretten som gjelder uavhengig av samtykke, samt enkelte traktater som inngås med den hensikt at den skal være direkte gjeldende som intern norsk rett.

Folkeretten innlemmes med norsk rett hovedsakelig på to måter; gjennom transformasjon eller gjennom det prinsipp at norsk rett presumeres (formodes) å være i overensstemmelse med folkeretten. Transformasjon skjer på det vis at det vedtas en norsk lov som innlemmer traktatteksten eller gjennom en lov som henviser til traktaten eller at norske myndigheter konstaterer at norske regler allerede er overensstemmende med traktatbestemmelsene. I siste tilfelle kreves det ikke noen ny norsk lov. Med presumsjon menes at man ved tolkning av norske rettsregler forsøker å unngå et tolkningsresultat som leder til en konflikt med folkerettslige regler og at man vil strekke seg langt for å unngå en slik konflikt som automatisk leder til et folkerettsbrudd. Dette synes å gå klart frem av Grunnlovens § 110 c.

Svensk rett og folkeretten

I Sverige mangler det konstitusjonelle regler om forholdet mellom svensk nasjonal rett og folkerett. Det er imidlertid en allmenn oppfatning at en overenskomst som tiltredes av Sverige på ett eller annet vis må innlemmes med svensk rett for å bli gjeldende innenfor nasjonale domstoler og myndigheter (Håkan Strömberg og Göran Melander: *Folkrätt*, 1989; Regeringsrättens Årbok 1974:121; Nytt Juridisk Arkiv 1981:1205).

Internasjonale konvensjoner anses altså ikke å være direkte anvendelig rett i Sverige. Domstoler og forvaltningsmyndigheter kan imidlertid i sin tillempling av nasjonale regler formode at disse er i harmoni med de relevante traktatene og i alminnelighet tolke de nasjonale reglene ut i fra den forutsatte normharmonien.

2.2.3 Internasjonale konvensjoner

2.3.1 Dilála^avuo at Norggas

Norgga boazodoallopolitihkka, dán ma emus 30 jagis, álggahuvvui álggugeah en 1960-loguid.

forvaltning (DN). Leat oktiibuot 46 jahke barggu boazodoallohálddahusas (departemeantta “olggut etáhtas”). Dasa lassin leat vel sullii 6 jahke barggu Eanandoallodepartemeanttas. Boazodoalu ollisla^a háldda^aeamis leatge dasto oktiibuot sullii 52 jahke barggu.

2.3.2 *Dilála^avuo at Ruo^oas*

vasmahtti njuolggadusaid, muhto dat vejola^avuolta ii váldon geavahussii goassege.

- Boazodolliid bivdin- ja guolástanvuoigatvuo at ledje ovttaláganat dán guovtti riikkas, muhto Ruo^oabealde ledje sápmela ain stuorit vuoigatvuo at go Norggas boaldámu^aaide ja muoraide.
- Obbala at lei goappa^a riikkaid lágain dat vuoig a ahte geatnegahttit, ovdaliigo suodjalit boazodoalu.
- Ruo^oa láhka állujuvvui ruo^oagillii ja suomagilli, ja Norgga láhka dárogilli ja sámegillii.

Norgga ja Ruo^oa boazodolloláгат jagi 1971 rádjái ledje oalle ovttaláganat sisdoalu ja hámi dáfus. Erohusat leat dain á^aiin gokko luonddu bealis juo leat earut, ja dan gea il leat bargovuogit ie^agu etládje, ja muhtin ládjoPeOSDS1N•(oigat eOSDS1OT8b-SÁMalis

2.4.3 Ekonomiiija

2.6. tabealla. Boazodoalu ekonomala^a dilli jagiin 1975–1997. Árvvut leat 1 000 NOK/SEK.

	1975	1980	1990	1997
--	------	------	------	------

miid. Dát guoská uovvova^a earuide ja oroha-
gaide: Čearut leat Geaggán, Sárevuopmi, Lavn-

Konven^auvdnaguovllut leat Basevuovddis, Rosttus, Dievaidvuovddis ja Álddesjávri boazoorohagain. Dan áigodagas go ruo^oabeali earuin ii leat lohpi guo ohit dain guovlluin, leat uovvo^a boazoorohagat guovlluin: Stálonjárga, Meavki, Davvi-Sá á, Láhku/Guhkesvággi ja Basevuovdi.

Dálvejagi guohtuneatnamat

Dán guovllus leat njeallje ráddjejuvvon guohtunguovllu gos norggabeali ealut besset guo ohit: Maunu, Jalkis Vuoskáive, Njuorajávri, ja Báhc-
cajeagil (Patsajäkel). Norggabeali bohccuid guo ohanáigodagat, ja norggabeali alimus lobá-
la^a boazolohku ie^agu ege orohagas dain guohtuneatnamiin ruo^oabealde lea ná: Maunu áigodagas golggotmánu 1.b – cuo ománu 30.b. (1 100), Jalkis Vuoskáive o ajagimánu 1.b – njuk amá-

3.1.3 Davit Nordlánda guovlu ja Norrbottena gaska ja lulit oasis

Obbala at

Dálvejagi guohtuneatnamat
Dán guovllus leat guokte ráddjejuvvon guohtun-

3.1.4 Helgelánda ja Västerbotten guovlu

Obbala at

Guovllus leat 6 boazoorohaga, 6 earu ja okta vuovde earru. Guovtti boazoorohagas ja buot earuin lea riikarádji nuorttabeali rádjín, dahje nuppiide lea oarjjabeali rádjín. Dain boazoorohagain, mat leat riikarádje guoras, leat dálveguohtumat Ruo⁰as, ja dán njealji eará boazooro-

Figur 3.5. Reinbeitedistrikter, samebyer og konvensjonsområder langs riksgrensen i region Helgeland og Västerbotten.

Figur 3.6. Konvensjonsområder på vinterbeitene i region Helgeland og Västerbotten.

3.1.5 Davvi-Trøndelága ja Jämtlánda davimus oasis

Obbala at

Guovllus leat guhtta boazoorohaga ja ie a várre earu. Norggas leat njeallje boazoorohaga ja Ruo^oas leat vihtta earu mat leat riikaráji guoras.

Dán guovllu boazoorohagaid alimus lobála^a

Figur 3.7. Reinbeitedistrikter, samebyer og konvensjonsområder i region Nord-Trøndelag og nordlige Jämtland.

**3.2 Konven^auvdna guovva-
mánu 9. beaivi 1972
Norgga ja Ruo^oa
boazoguohtumiid birra
ja eará ^aiehtadusat**

3.2 Konvensjonen av 9. februar 1972 mellom Norge og Sverige om reinbeiting og andre avtaler

Den 28. juni 1963 inngikk den norske og svenske

Tabellas oaidnit man sakka Ruo^oa earuid boazolohku lassánii 1970/80-jagiin. Dasto lea boazolohku fas mannan ma áš 1997 rádjai. Maid dái ovdal lea boazoolohku rievddadan. Áiggiid mielde lei boazolohku alimusas jagiin 1910, 1930 ja 1955. Alla boazolohku lea goaridan guohtumiid ja goappa^a riikkaid boazodollui lea buktán doaibmaváttisvuoaid.

Dálá konven^auvdna ii atte vejola^avuođa muddet dehe reguleret geassejagi guohtumiid anu, dan bokte ahte mearrida alimus boazologu, earretgo ovtta sajis – Anjavuomis Romssas. Duogáin dasa manne alimus boazologu eai bidjan boazolohko-muddema gaskaoapmin, lei dat ahte konven^auvdnaguohtuneatnamat Norgga bealde

ma galgá, nu guhkás go lea vejola^a, sáhttit dahkat áiddiid ceggema haga.

3.3.3 *Lobihis guo oheapmi ja guo ohandivvadat*

Norgga bealde leat má gii á^{aa}i uovvolan go ruo^oabeali bohccot leat guhton lobihemiid Norggas, ja leat geatnegahttan máksit guohtundivvadiid. Váldosivvan dasa lea leama^a go geassejagis leat guo ohan dálvejagi guohtumiid, muhto maiddái go guo ohit meaddel áigemeari, ja guo ohit konse^auvdnaguovlluid olggobealde. Ruo^oas eai leat guohtundivvadat báljo geavahuvvon dasa go ruo^oabeali bohccot leat lobihemit guhton dain eatnamiin, mat leat várrejuvvon norggabeali bohccuide. Eaige leat norggabeali bohccuid lobihis guo oheapmái ge Ruo^oas geava- han guohtundivvadiid. Kommi^auvnna mielas lea unohas go guohtundivvadat eai leat geavahuvvon ovttalágan vugiin goappa^a riikkain. Guohtundiv-

ovttalágÁTdivvadatOÁBodA-MTJDINGuoIIÁT(MSÁMjagtauoIIÁTRuo^oIÁTg^oIÁTgateáeSDSSM8.àXeWNvada

3.3.8 Bohccuid njuovvan ja vuovdin

Lea leama^a hui váttis beassat njuovvat bohccuid mat leat rasttildan ráji, ja beassat vuovdit dan

4.1 Kommi^auvnna evttohusat rádjerasttildeaddji boazodoalu váste

Dán kapihttalas addojuvvo oanehis oktiigeassu boazodoalu guohtundárbbus mandáhttaguovllus, ja namuhuvvojit erenoamá^a doaibmadilála^a-vuo at. Dárkilis die uid gávnnat fágalávdegotti raporttas (mielddus 1). Mii leat osiide juohkán nu ahte leat vihta DSSSÁgiovnna. Juohke DSSSÁgiovnnas leat fas guovllut gos lea lunddola^a oa ut oktiiveivehuvvon, rádjerasttildeaddji boazodoalu. Dat guovllut mat addojit nuppi riika boazoorohahkii dahje errui, goh oduvvojit konven^auvdnaguovlun dahje rádjeguhtunguovlun. Geah a doahpagiid ilgema 4.2.1 oasis. Ie^agu etge konven^auvdnaguohtumiid rájit ja rádjeguhtumat ilgejuvvojit ^aiehtadusevttohusas (kap 4.3) ja leat merkejuvvon kártii mii uovvu ^aiehtadusa.

ovdosa uovvolit, dannego oktasa^adoallu miel-
disbukta stuora doaibmarievdadusaid guovllus,
ja dat ferte álggahuvvot doaluid sávaldaga vuo-
ul. Lávnnjitvuomi earus ii leat geassejagis heiv-
vola^a guohtuneanan ruo^oabealde, dannego dárb-
ba^ala^a várreeatnamat ja buorit ruonasguohtumat
váiilot ruo^oabeali duolba ja vuollegis váriin. Goi-
kebáikkiin ^aaddet eanas dakkár ^aattut, mat gávd-
nojit goike ja eallomu^avátna eatnamiin. Jeagge-
eatnamiin lea unnán ^aaddu, eaige ^aatta nu má g-
galágan ruonas^aaddo^alaja. Čearus lea heajos
guottetbáiki ruo^oabealde, dannego gi at bievla
hui ma it ollu muohttaga gea il. Guovllu eat-
namat leat dakkárat gos ii báljo bievlla. Meavkki
boazoorohagas leat liiggás unnán dálvejagi guoh-
tumat orohaga siskkobealde, dannego guovllus
lea unnán jeageeatnamat. Dainna lea dát oro-
hat, earret Davvi-Sá á ja Ráidná orohagaid,
guo ohan dálvejagis Devddesváris. Dát guo o-
heapmi ii rihko dálá konven^auvnna, muhto muh-
tin áigodXeWNtNáiuSÁMa dSBDŸNta (UDTi^ogodXeWNtNáiuS,obdánit (UDTi^oja (UDTi^oSSÁTu(Åáøeá)eSDSSM8.

Forslag:

Saarivuoma sameby tildeles konvensjonsområdet **Ánjavuopmi** innenfor reinbeitedistriktene Dividalen og Altevatn.

Hjerttind reinbeitedistrikt tildeles del i konvensjonsområdet **Skaitelandet/Anttis** innenfor

Evttohus:

Gabna errui addojuvvo konven^auvdnaguovlu
Beatnakvuopmi, mii lea siskkobealde Skievvá

Semisjaur-Njarg errui addojuvvo konven-
^auvidnaguovlu

guohtuneatnamiid lahkosiin. Stuora oassi várre-

addojuvvo Ran errui, nu ahte Ran rádji lea
Guob^aagura guvlui. Rádjeáidi, mii lea oarjjabeal-
de ja davábealde dán konven^auvdnaguovllu,

Skjækerfjell – Gálpe – Færen guovlu/Oipi Happa ii Ávlu" d- vOuhvlu" Oiuim Nko HdÅHO vlufdHau-t dHHd-

riduvvot, ja beaivvála^a a aheapmi sáhttá dahkkot doaibmeva abun daid mearrádusaid hárráimat vurdojuvvojit doaibmat 30 jagi.

Kommi^auvdna lea barggustis vásihan movt servodaga rievddalmas dilli addá eahpesihkkaris dovddu maiddái rádjerasttildeaddji boazodollui. Danne dárbb^auvvoge riikkaidgaskas^a eiseváldi, mii ovttastahttá ie^agu etlágan oaiviliid ja sáhttá á^{aa}iid mearridit jo ánit, á^{aa}ebealiid dáhttuma vuo ul ja maiddái ie^aheanalis.

Kommi^auvdna lea ohcan davviriikala^a ovdagovaid main sáhttá váldit vuo u, ja gávnnaid doaibmeva^a ovdagovaid, ovdamearkka dihte ruo^oasuoma rádjajoga^aiehtadus Durdnoseanu váste. Mii oaidnit almmatge dárbb^ala an ásaht guokte orgána, vai earuha dan háldda^aeami mii da istaga doaimmahuvvo ja dainna lágiin oavdit riidoá^{aa}iid. Dáinnalágiin sáhttet á^{aa}ebealit guoddalit dehe vádit dahkkon á^{aa}emearrádusaid á^{aa}edovdi orgánii, eaige dárbb^a á^{aa}i vuodjit riikkaid duopmostuoluid bokte. Konven^auvdna-teavstta hápmi deavdá Eurohpa-konven^auvnna mearrádusaid.

Vaikko vel davviriikala^a dásis eai leatge riikkaidgaskasa^a ovdosat nu dábála at, de mii álmamatge ákkastallat dánlágan ovdosa ásaheami, go galgá buoridit boazdoalu eavttuid norggaruo^oa riikaráji guora. Boazoguohtumiid oaidnin-

Art. 5

Rádjerasttildeaddji boazodoallu galgá uovvut vuoigatvuo aid ja geatnegasvuo aid mat gustojit dan riikkas gos boazodoaluin bargá, jus eará mearrádušat eai daddjo konven^auvnnas.

Art. 6

Jus a ahuvvojit doaimmat mat vahágahttet daid guovlluid mat leat várrejuvvon rádjerasttildeaddji boazodollui, galget rá ehusat dáhkidit ahte guohtuneatnamiid darbu gok ojuvvo ja dan ahte lea vejola^avuohta bargat boazodoaluin rastá riikarájiid, dán konven^auvnna ulbmila vuo ul.

Art. 7

Konven^auvnna a aheapmái galget ásahuvvot goappa^a riikkaid várás guokte oktasa^a ja bisteva^a orgána; nubbi lea háldda^aanorgána (norggaruo^oa boazoguohtunlávdegoddi rádjerasttildeaddji boazodoalu váste) ja nubbi lea dárkkistan-
goddi (norggaruo^oa rádjerasttildeaddji boazodoalu dárkkistan-
goddi).

Kap. 2 Boazodoallu nuppi riikkas

Art. 8

Norgga ja ruo^oa boazodoallit sáhttet geavahit nuppi riikka eatnamiid ja ázadagaid boazodollui, nu movt lea mearriduvvon sierra^aiehtadusas (konven^auvdnaguovllu^aiehtadusas), mii dán konven^auvnnas lea mielddusin. Konven^auvnnas oavilduvvo doahpágiiguin:

1. konven^auvdnaguovlu: mearriduvvon duovdagat boazoguohtumii, ja daid duovdagiid sáhttet du^{aa}efal nuppi riikka boazodoallit geavahit, ja duovdagiid sáhtta guo ohit almmá eará áigeme-
riin go dat mii daddjo riika lágain, jus eará mearrádušat eai daddjo.

2. rádjeguohtunguovlu: mearriduvvon duovdagat riikaráji lahkosiin gos nuppi riikka bohccot besset guohtut dan áigodagas mii^aiehtadusas lea mearriduvvon.

Art 9

Čearut ja boazoorohagat sáhttet shttguokt a ouo ISDBNhávt uohtg (OBŷJŷNdat BŷJŷfát (8sÁMjölŷJŷvXeWábX

Art. 31

Konven^auvdnadivat galgá máksojuvvot oktasa^a norgga-ruo^oa fondii, rádjera^stildeaddji boazodoalu váste, ja dát foanda galgá adnot dasa ahte máksit buhtadusa dan errui dahje boazoorohahkii masa rihkkun uohcá, ja mu uige ruhtadit doaimmaid mat ovddidit rádjera^stildeaddji boazodoalu.

Art. 32

Go mearrida konven^auvdnadivvada sturrodaga, galgá dárkkistangoddi deattuhit:

1. dels ved ulovlige beiting den skade overtredelsen har medført for reindriften i området, vedkommendes mulighet til å forhindre det ulovlige oppholdet, samt andre omstendigheter ved overtredelsen,

2. §ulovlig) yæ8nårvlig) yæ8il 5HK) yæ8pålegg 5HK) yæ8ikke 5HK) yæ8følges, 5HK) yæ8vedkommendes5 W;hKy Overprøving, yOslå8reHæáyjonåFW hÇ8lands 5HKæy) 8nasjonal.8kogft,/H.y3lylr å8^az-rrKKyO8^a-nRKBzrk økR **Defin**(-Denne forvold), andme., yO8s.vold), andautorifiktvold), and;hW3s)8napåvli.d), andavÇ8Over

gat, go boazodoallu ii leat nu stuora ealáhus goappáge riikkas. Dán berre erenoamá it vuhtii-váldit go nammada persovnnala^a várrelahtuid.

Boazoguohtunlávdegottis galgá leat sorjákeah-tes álli. Čálli berre sáhttit doaibmat maiddái dárkkistangotti állin. Son berre leat virgáibidd-jojuvvon, ja bálkáhuvvon goappa^a orgánain, ja sus galgá, ovttas jo iheddjiin, leat ovddasvástá-
dus ráhkkanit á^{aa}iid ovdalgo boazoguohtunláv-

sammen med lederen, ha ansvaret for saksforberedelsen før reinbeitememnden treffer vedtak. Organiseringen av sekretariat for den svensk-finske grenseelv-kommisjonen bør kunne være veiledende for sekretærens arbeidsoppgaver og ansettelsesforhold. Kontorpersonale skal ansettes dersom det foreligger behov.

Art. 13

I denne artikkel beskrives de sakstyper som reinbeitememndens kan treffe vedtak i. Disse sakene kan reinbeitememnden ta opp på eget initiativ eller på anmodning.

Første ledd

Hovedregelen er at en sameby eller et reinbeite-

Etter art. 6 i den europeiske konvensjon angående menneskerettigheter og de grunnleggende friheter (Europakonvensjonen) har enkeltpersoner under visse forutsetninger rett til domstolsprøving. Foreligger slike forutsetninger, skal vedkommende kunne få prøvd sin sak av overprøvingsnemnden. Den har en slik sammensetting og en slik saksbehandling at den oppfyller Europa-

kár á^{aa}iin máid dárkkistangoddi mu ui ii sáhte mearridit.

Nuppi la ásis boah^tá ovdan ahte dárkkistan-UNmu ui (8SD8Nsáht^tá (mearridit buhtadusaid ja konven^auvdnadivvadiid birra, vrd. 29.–32. artihkkaliid. Dáid njuolggadusaid geavahusa birra ilgejuvvo dáin gulleva^a artihkkaliin.

Art. 20

Jus dárkkistangottis galgá leat mearridanváldi, de fertejit buot vihtta miellahtu oassálastit. Jus eai boa e ovttá oaivili, mearriduvvo á^{aa}i dan oaivila vuolá mii oávu eanemus jienaid.

Muhtun á^{aa}iin sáht^tá jo iheaddji mearridit okto, gulakeah^ttá eará miellahtuid. Dát leat mearrádusat mat leat dahkkon á^{aa}eráhkkanah^ttimis. Duogá in galget leat dakkár álkis á^{aa}it, main ii leat mággaoaivilvuoh^ta, ja maid dárbbá^a hoahpus/jo ánit mearridit. Álohii galgá leat ollisla^a dárkkistangoddi mii dahká loahpala^a mearrádusa á^{aa}igá iUD^ŷNLágala^a (UD^ŷNgohosiin, (UD^ŷNSÁMatUD^ŷNálojit (UD^ŷN29. (UD^ŷNj(SNa(Ááøeá)eWN3 ja danne lea dea^oala^a ahte jo iheaddji beassá mearridit oktonassii. Jus gohosa eai uovo, ja vuolá galat galgágo konven^auvdnadivat máksojuvvot, de galgá ollisla^a dárkkistangoddi mearridit á^{aa}igá

Dárkkistangotti mearrádusaid ii sáhte váidit.

DainnaNá^a IDBNág^aiin (á IDBNii (á IDBNsáhte (á IDBNdárkkistangottM (á IDBNmearrida t(Ááøeá)eSDSS de lea á^{aa}i

Art. 10

Dárkkistangotti mearrádusain, á^{aa}iin dat buhtadusaid ja konven^auvdnadivvadiida, galgt leat smiirra lrahanvuolá (OÁSNbágn^gmiaid (OÁSNáhtit. (ÁSNNJ(Ááøeá)eWsoaNm us (ŷ8UD^ŷNáibbdjamad.

DárkkistangottusleaáÁirrN,sveá)eNleaáÁgozihÁMarridit(ÁáøeOÁDSISJ.OÁDÁIŷ (OTM^ŷNahtÁ8T^a (konvenDi UÁrbBNSSáht^tá (ÁrbBNlmSSM (ÁrbBNsráhaM (ÁrbBNmáviÁgagOM (ÁrbBN á^{aa}iM (ÁrbBN(ÁÁNdoUgaldNmááJM oaNá(Iu I8UMgÁNáhtuIu I8UMgÁjaIu I8UMgÁdiegaruIu I8UMgÁÁÁNd (ITISÁMarridigalNjumtTOŷ8UD(ÁNlriÁarrá (tÁrbÁaIDMSE)DMbriOais-

kunne bringes inn i det andre land uavhengig av tollregler og regler om inn- og utførselsavgifter.

Art. 27

For at nemndene skal kunne utføre sine oppgaver i følge konvensjonen bør de av eget tiltak kunne

dahje boazoorohahkii masa rihkkun uohcá, ja nubbi oassi galgá adnot eará doaimmaide mat ovddidit rádjerstildeaddji boazodoalu. Eaktun máksit ru a errui dahje boazoorohahkii lea ahte foanddas lea ruhta. Vaháguvvon earru dahje boazoorohat galgá ájehit, makkár vahága rihkkun lea daguhan errui dahje boazoorohahkii.

tredelse, dels til øvrig virksomhet som fremmer den grenseoverskridende reindrift. En forutsetning for at midler skal kunne utbetales til en sameby eller et reinbeitedistrikt er at det finnes midler i fondet. Det er opp til den skadelidende

von, ja doaimmat mat gullet dáidda 1972-kon-
ven^auvnna mielde leat sirdojuvvon "*leanastivrii*"
ja

§ 5

Lávdegottiid rehketdoalu galgá sáddet guoskeva^a

vedregel med likt beløp fra hvert land, utbetales av den myndighet som landets regjering beslutter etter rekvisisjon fra nemnden.

§ 5

Nemndenes regnskap skal sendes til aktuelt departement, og revideres slik regjeringene i fellesskap bestemmer.

Generelle saksbehandlingsregler

§ 6

Saksanlegg og øvrige uttalelser som kommer inn...

Norgga-ruo^oa foandda njuolggadusat rádjerastildeaddji boazodoalu váste

§ 27

Norgga-ruo^oa foandda háldda^aeami njuolggadusaidd mearridit rá ehusat ovttasrá iid, boazoguohtunlávdegotti die iheami ma il.

4.3 Kommi^auvnna evttohus – konven^auvdnaguovllu- ^aiehtadus

Kommi^auvdnaevttohusa art. 8 vuol galgá ása-

*L" aitelandet/Anttis konven^auvdnaguovlu boazo-
orohagaide Gielas, Stálonjárga ja Meavki*
Guo ohanáigodat: golggotmánu 1. beaivvis cuo-
ománu 30. beaivái.

Oarjin ja lulil: Dan bokte gokko Duortnoseanu (Torneälv) rasttida lappmarksgränsen gitta dan rádjái gokko dát rádji rasttisa Myllyjoki, das njuolga linjjás Järvikaiset (koord. X1774920, Y7501994) ja viidásit ruovttoluotta Duortnoseanu (Torneälv) rádjái, vulos Juopakoski mielde (koord. X1779438, Y7502732), dán jogas viidásit Paavosaari rádjái (koord. X1812979, Y7480732) Lehonsuantos. Nuortan: Njuolga linjjás Paavosaari rájis jávrrá a rádjái (koord. X1809124, Y7485839) nuorttadavvelis Saukkuvuoma ja viidásit Pellijoki (koord. X1809214, Y7486510), dán joga^a mielde gitta Pellijärvái (koord. X1800976, Y7492407), das njuolga linj-

Nordlándda ja Romssa bohtet oktii riikarájiin ruovdemá i bokte.

Guovllu rájit leat merkejuvvon kárttas 9.

Nuorjonjunnii konven^auvdnaguovlu Laevas earu váste

Davil: Dan báikkis álgá gokko rádji gaskal Gabna ja Laevas bohtet oktii riikarájiin Riksrøys 263 bokte, viidásit njuolga linjjás Gállan ohkkii (alá^a 1171), njuolga linjjás Stohkkenjunnái (alá^a

manná riikarádjái ja viidasit riikaráji mielde Stákkáhajohkii.

Guovllu rájit leat merkejuvvon kárttas 28.

Gitnetjahke rádjeguhtunguovlu Svaipa ja Gran earuid váste

Guo ohanáigodat: suoidnemánu 1. beaivvis borgemánu 15. beaivái.

Davil: Álgá Junkaravárre konven^auvdnaguovlu lulábeali ráji bokte riikaráji rájis gitta Ruovadajohkii Almlia bokte. Oarjin: Ruovadajohka Almlia bokte gitta dasságo dát manná oktii Grønnfjellåga:in. Lulil: Álgá das gokko Ruovadajohka ja Grønnfjellåga leat oktan johkan ja

*Gierkietjahke grensebeiteområde for Ildgruben
reinbeitedistrikt*

